

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Mål nr
1597-06

meddelat i Stockholm den 20 augusti 2008

KLAGANDE

AA

MOTPART

Leg. läk. BB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm beslut den 3 mars 2006 i mål nr 366-06

SAKEN

Avvisad anmälan enligt lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område; fråga om prövningstillstånd i kammarrätt

BAKGRUND

AA har anmält legitimerade läkaren BB med anledning av de bedömningar som denne gjort efter undersökning av AA. Undersökningen hade utförts på uppdrag av Försäkringskassan i Falköping i samband med att frågan om permanent sjukersättning skulle prövas. Bedömningarna har dokumenterats i ett intyg daterat den 1 juni 2005.

Dok.Id 56654

Postadress

Box 2293

103 17 Stockholm

Besöksadress

Birger Jarls torg 5

Expeditionstid

09:00-12:00

13:00-15:00

Telefon

08-561 676 00

Telefax

08-561 678 20

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) beslutade den 5 juli 2005 att inte ta upp anmälan till prövning. HSAN konstaterade att nämnden prövar frågor om disciplinpåföljd endast vid sådan yrkesutövning inom hälso- och sjukvården som har direkt betydelse för patientsäkerheten samt vid klinisk forskning på människor och fann att BBs befattning med AAs ärende inte kunde hänföras till sådan yrkesutövning. AA överklagade beslutet hos Länsrätten i Stockholms län, som i dom den 5 januari 2006 avslag överklagandet. Sedan AA fullföljt sin talan hos Kammarrätten i Stockholm beslutade kammarrätten den 3 mars 2006 att inte meddela prövningstillstånd.

YRKANDE M.M.

AA överklagar kammarrättens beslut och anför bl.a. följande. BB hade i sin profession att uttala sig om hans sjukdomssituation. Efter en dåligt genomförd intervju uttalade sig BB om hans livssituation och utmålade honom som ett spänstfenomen trots att han inte varit i stånd att utöva någon kroppskultur sedan genomgången knäplastik i början av april 2005. Läkaren har på alla väsentliga punkter missat i sin diagnostik och detta måste vara tillräckligt för att ifrågasätta hans utövande av läkaryrket.

BB anför att han inte har något emot en prövning i HSAN om detta skulle bli Regeringsrättens beslut.

Socialstyrelsen anför i av Regeringsrätten inhämtat yttrande bl.a. följande. Det aktuella utlåtandet har utfärdats efter personlig undersökning av patienten och får betecknas som en hälso- och sjukvårdsåtgärd som kan omfattas av disciplinansvaret. Kravet för att kunna påföra disciplinpåföljd enligt 5 kap. 3 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (YHSL) är att intygutfärdaren oaktsamt eller uppsåtligt brutit mot bestämmelserna i 2 kap. 4 § om att intyg ska utfärdas med noggrannhet och omsorg på ett sätt som haft ”direkt betydelse för säkerheten i vården”. Det uttrycket kan upplevas som något snävare än uttrycket ”av betydelse för patientsäkerheten” i 5 kap. 2 § samma lag. Av författningskommentarerna till dessa paragrafer (prop. 1997/98:108 s. 161 samt prop. 1993/94:149 s. 122) framgår inte klart om någon skillnad verkligen är avsedd. Den tolkning man skulle kunna göra är att möjligheten att pröva en fråga disciplinärt enligt 5 kap. 2 § är vidare än möjligheten att påföra disciplinpåföljd enligt 5 kap. 3 §. Det är dock rimligt att anta att lagstiftaren med avgränsningen i 5 kap. 3 § haft mer akuta, lätt konstaterbara och påtagliga risker för patientsäkerheten i åtanke. Har intygets underlag, utformning, värderingar och slutsatser inneburit eller medfört sådana risker kan disciplinpåföljd påföras. Den slutsatsen kan emellertid vara svår att komma fram till i dessa situationer, vilket kan antas ligga bakom HSAN:s och länsrättens ställningstaganden. Om förutsättningar

föreligger är det dock enligt Socialstyrelsens uppfattning angeläget att frågan om disciplinpåföljd tas upp till prövning.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) ska kammarrätten meddela prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (punkt 1), anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten har kommit (punkt 2) eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (punkt 3).

Av 5 kap. 2 § YHSL framgår att bestämmelserna om disciplinpåföljd i 3-5 §§ gäller sådan yrkesutövning inom hälso- och sjukvården som har betydelse för patientsäkerheten.

Enligt 5 kap. 3 § YHSL får disciplinpåföljd åläggas den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen och som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör en sådan skyldighet enligt 2 kap. 1, 2, 2a, 4, 6, 8 eller 9 § eller någon annan föreskrift som är av direkt betydelse för säkerheten i vården. Disciplinpåföljd får enligt 5 § inte åläggas någon, om han eller hon inte inom två år efter förseelsen har underrättats om anmälan.

Av 2 kap. 4 § YHSL framgår att den som i sin yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvården utfärdar ett intyg om någons hälsotillstånd eller vård ska utforma det med noggrannhet och omsorg.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

AA har anmält BB med anledning av ett intyg som denne, efter undersökning, utfärdat om AAs hälsotillstånd. Förutsatt att BBs handlande innebär ett åsidosättande av bestämmelserna i 2 kap. 4 § YHSL uppkommer frågan om han kan åläggas disciplinpåföljd för det.

HSAN har avvisat AAs anmälan på den grunden att BBs befattning med AAs ärende inte omfattas av bestämmelserna i 5 kap. 3 § YHSL eftersom den inte kan hänföras till sådan yrkesutövning som avses i 2 § samma kapitel. I detta sammanhang är det första stycket i 2 § som är av intresse. Där står att bestämmelserna i 3-5 §§ gäller sådan yrkesutövning inom hälso- och sjukvården som har betydelse för patientsäkerheten. Mot formuleringen i 2 § ska ställas vad som sägs i 3 §, nämligen att disciplinpåföljd får åläggas någon som inte fullgör en sådan skyldighet enligt bl.a. 2 kap. 4 § eller någon annan föreskrift som är av direkt betydelse för säkerheten i vården.

Den första frågan som uppkommer är om en läkares intygsskrivande överhuvudtaget kan bli föremål för prövning i ett disciplinärende.

YHSL trädde i kraft den 1 januari 1999. Bestämmelserna i 5 kap. 2 och 3 §§ hade tidigare sin motsvarighet i lagen (1994:954) om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område. Av förarbetena till den lagen framgår bl.a. följande (prop. 1993/94:149 s. 79). Som regel baseras ett intyg på en personlig undersökning av den enskilde som intyget avser, men det kan också baseras på annat material. Den som utfärdar intyget gör detta på grundval av de uppgifter rörande personens hälsotillstånd, vård och behandling, som han på olika sätt har fått tillgång till. Intygsutfärdaren förväntas därutöver ha det kunnande som krävs för den medicinska bedömning som föranleds av syftet med intyget. Dessa skäl talar för att hälso- och sjukvårdspersonalens utfärdande av intyg och utlåtanden skall anses ingå i patientvården och omfattas av det lagstadgade disciplinansvaret. Utlåtande från sakkunnig där denna gör allmänna uttalanden om t.ex. ett visst hälsotillstånd som inte grundar sig på en personlig undersökning kan dock inte anses påverka den medicinska säkerheten för patienten. Sådana utlåtanden bör därför inte omfattas av bestämmelserna om disciplinpåföljd.

Av 5 kap. 3 § YHSL framgår inte om varje underlåtenhet att fullgöra någon sådan skyldighet som beskrivs i de särskilt uppräknade paragraferna i lagen kan bli föremål för prövning av HSAN i ett disciplinärende eller om en sådan prövning förutsätter att handlandet haft direkt betydelse för säkerheten i vården. Frågan har inte heller belysts i praxis.

Enligt Regeringsrättens mening ger en läsning av 5 kap. 2 och 3 §§ tillsammans, och mot bakgrund av nyss angivna förarbetsuttalande, vid handen att en anmälan som gäller frågan om någon som tillhör hälso- och sjukvården har underlåtit att fullgöra en sådan skyldighet som avses i t.ex. 2 kap. 4 § inte kan avvisas på den grunden att handlandet i fråga inte haft betydelse för patientsäkerheten. HSAN borde alltså inte ha avvisat AAs anmälan utan prövat den i sak. Det fanns därmed anledning till ändring av länsrättens dom, som innebar att HSAN:s avvisningsbeslut fastställdes, och kammarrätten borde redan på denna grund ha meddelat prövningstillstånd.

BB har, såvitt framgår av HSAN:s akt, inte underrättats av nämnden om AAs anmälan mot honom. Det handlande som ligger till grund för anmälan inträffade under våren 2005 och således har mer än två år numera passerat. På grund av preskriptionsregeln i 5 kap. 5 § YHSL finner Regeringsrätten därför ingen anledning att nu meddela AA prövningstillstånd i kammarrätten. Målet bör avskrivas från vidare handläggning.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avskriver målet.

Sten Heckscher

Susanne Billum

Annika Brickman

Margit Knutsson

Ingela Hofvander
Föredragande regerings-
rättssekreterare

Avd I
Föredraget 2008-07-23